

THỰC TRẠNG VẬN DỤNG HỌC LIỆU SỐ TRONG DẠY HỌC ĐỌC CHO HỌC SINH LỚP 3

Võ Thị Bảy
Trường Đại học Sư phạm Đà Nẵng
Đặng Thị Thuý Nga
Học viên cao học K48 GDH - GDTH

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số giáo dục hiện nay, việc vận dụng học liệu số trong dạy học đọc cho học sinh tiểu học ngày càng trở nên cần thiết. Bài viết trình bày kết quả khảo sát thực trạng sử dụng học liệu số trong dạy học đọc cho học sinh lớp 3 tại một số trường tiểu học trên địa bàn thành phố Đà Nẵng. Kết quả cho thấy giáo viên đã bước đầu nhận thức được vai trò của học liệu số và có ứng dụng trong dạy học, tuy nhiên việc khai thác còn mang tính đơn lẻ, thiếu hệ thống và chưa phát huy hiệu quả tương tác. Trên cơ sở đó, bài viết chỉ ra những khó khăn, nguyên nhân và nhu cầu thực tiễn, làm căn cứ cho việc đề xuất xây dựng hệ thống học liệu số nhằm nâng cao hiệu quả dạy học đọc theo định hướng phát triển năng lực.

Từ khóa: học liệu số; năng lực đọc; dạy học đọc; học sinh lớp 3.

CURRENT PRACTICES IN THE USE OF DIGITAL LEARNING MATERIALS IN TEACHING READING TO GRADE 3 STUDENTS

Abstract: In the context of digital transformation in education, the use of digital learning materials in reading instruction for primary school students has become increasingly important. This paper presents the findings of a survey on the current use of digital learning materials in teaching reading to Grade 3 students in several primary schools in Da Nang City. The results indicate that although teachers have begun to recognize and apply digital materials in teaching, their use remains fragmented, unsystematic, and lacks interactive effectiveness. Based on these findings, the paper identifies existing difficulties, underlying causes, and practical needs, thereby providing a foundation for developing a systematic digital learning material framework to enhance reading instruction in a competency-based approach.

Keywords: digital learning materials; reading instruction; teaching reading; grade 3 students.

Nhận bài: 08/03/2026

Phản biện: 28/03/2026

Duyệt đăng: 31/03/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong chương trình giáo dục phổ thông 2018, năng lực đọc được xác định là một trong những năng lực nền tảng, có vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển các năng lực học tập khác của học sinh tiểu học. Đối với học sinh lớp 3, việc rèn luyện kỹ năng đọc không chỉ dừng lại ở mức độ đọc đúng, đọc trôi chảy mà còn hướng tới khả năng hiểu, phân tích và vận dụng nội dung văn bản trong học tập và đời sống.

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ trong giáo dục, học liệu số trở thành một trong những công cụ hỗ trợ hiệu quả cho việc đổi mới phương pháp dạy học. Với đặc trưng đa phương tiện, tính trực quan và khả năng tương tác cao, học liệu số có thể góp phần tạo hứng thú học tập, hỗ trợ học sinh tiếp cận kiến thức một cách sinh động và hiệu quả hơn. Tuy nhiên, thực tế cho thấy việc vận dụng học liệu số trong dạy học đọc ở tiểu học nói chung và lớp 3 nói riêng vẫn còn nhiều hạn chế. Vì vậy, việc khảo sát thực trạng sử dụng học liệu số trong dạy học đọc là cần thiết nhằm đánh giá đúng tình hình, từ đó xây dựng các học liệu số phù hợp trong dạy học đọc cho học sinh lớp 3.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái quát về đối tượng và phương pháp khảo sát

Nghiên cứu được tiến hành thông qua khảo sát 20 giáo viên đang giảng dạy tại một số trường tiểu học trên địa bàn thành phố Đà Nẵng. Phiếu khảo sát được thiết kế gồm 10 câu hỏi, tập trung vào việc tìm hiểu thực trạng sử dụng học liệu số của giáo viên trong dạy học đọc, cũng như những khó khăn và nhu cầu trong quá trình triển khai. Việc kết hợp giữa câu hỏi trắc nghiệm và câu hỏi mở đã giúp thu thập được cả dữ liệu định lượng và định tính, qua đó phản ánh tương đối đầy đủ thực trạng vận dụng học liệu số trong dạy học đọc cho học sinh lớp 3.

2.2. Thực trạng sử dụng học liệu số trong dạy học đọc

Kết quả khảo sát cho thấy đa số giáo viên đều nhận thức rõ tầm quan trọng của việc phát triển năng lực đọc cho học sinh lớp 3, trong đó phần lớn giáo viên đánh giá đây là nội dung có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Điều này cho thấy đội ngũ giáo viên đã có nhận thức đúng đắn về vai trò của hoạt động đọc trong chương trình giáo dục tiểu học.

Trong quá trình tổ chức dạy học, giáo viên đã sử dụng nhiều phương pháp khác nhau nhằm hỗ trợ học sinh tiếp cận bài đọc, như đọc nhóm, sử dụng tranh minh họa và đặt câu hỏi gợi mở. Những phương pháp này góp phần tạo điều kiện cho học sinh tương tác, suy nghĩ và tham gia vào quá trình học tập. Tuy nhiên, việc ứng dụng học liệu số trong dạy học đọc vẫn còn hạn chế. Mặc dù một số giáo viên đã sử dụng hình ảnh, video hoặc bài giảng điện tử để minh họa nội dung bài học, nhưng việc khai thác các học liệu này còn mang tính rời rạc, chưa được thiết kế thành hệ thống hỗ trợ phát triển năng lực đọc một cách toàn diện. Điều này cho thấy khoảng cách giữa nhận thức và thực hành trong việc ứng dụng học liệu số vẫn còn tồn tại.

2.3. Tác động của học liệu số đối với hoạt động học đọc của học sinh

Kết quả khảo sát học sinh cho thấy học liệu số có tác động tích cực đến quá trình học tập. Phần lớn học sinh cho rằng việc sử dụng học liệu số giúp các em hiểu bài nhanh hơn và cảm thấy hứng thú hơn trong giờ học. Điều này phản ánh vai trò quan trọng của yếu tố trực quan và sinh động trong việc hỗ trợ học sinh tiếp nhận nội dung văn bản. Bên cạnh đó, việc tích hợp các yếu tố đa phương tiện như hình ảnh, âm thanh và video đã giúp học sinh dễ dàng hình dung nội dung bài đọc, từ đó nâng cao hiệu quả học tập. Đáng chú ý, hầu như không có học sinh gặp khó khăn khi tiếp cận các học liệu số, cho thấy khả năng thích ứng của học sinh tiểu học với môi trường học tập số là khá tốt.

2.4. Những khó khăn trong vận dụng học liệu số

Qua khảo sát, có thể nhận thấy giáo viên gặp nhiều khó khăn trong quá trình dạy học đọc. Một trong những khó khăn nổi bật là việc học sinh chưa hiểu sâu nội dung văn bản, dẫn đến hạn chế trong việc tham gia các hoạt động học tập. Bên cạnh đó, tình trạng học sinh thiếu hứng thú đọc cũng ảnh hưởng đáng kể đến hiệu quả dạy học.

Đặc biệt, việc thiếu các học liệu trực quan và học liệu số phù hợp được xem là một trong những trở ngại lớn. Điều này khiến giáo viên gặp khó khăn trong việc tổ chức các hoạt động học tập sinh động, hấp dẫn và phù hợp với đặc điểm nhận thức của học sinh.

2.5. Nhu cầu sử dụng học liệu số của giáo viên

Kết quả khảo sát cho thấy giáo viên có nhu cầu cao đối với việc phát triển các dạng học liệu số hỗ trợ dạy học đọc. Cụ thể, giáo viên mong muốn có các học liệu tích hợp đa phương tiện, có khả năng hỗ trợ luyện đọc, giúp học sinh hiểu nội dung văn bản và tạo hứng thú học tập.

Bên cạnh đó, giáo viên cũng mong muốn có thêm các tài nguyên học tập trực tuyến để học sinh có thể tự học ở nhà, cũng như các công cụ hỗ trợ thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học trên nền tảng số. Những nhu cầu này phản ánh xu hướng tất yếu trong việc đổi mới dạy học theo hướng ứng dụng công nghệ.

2.6. Nguyên nhân của những hạn chế trong dạy học đọc

Những hạn chế trong dạy học đọc cho học sinh lớp 3 xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau. Từ phía học sinh, vốn từ hạn chế, thiếu thói quen đọc sách và tâm lý rụt rè, thiếu tự tin đã ảnh hưởng đến khả năng tiếp nhận và thể hiện nội dung.

Từ phía giáo viên, việc sử dụng phương pháp dạy học còn mang tính truyền thống, cùng với hạn chế về kỹ năng công nghệ đã làm giảm hiệu quả ứng dụng học liệu số. Bên cạnh đó, việc thiếu nguồn học liệu số phù hợp và chưa có hệ thống học liệu được thiết kế bài bản cũng là một nguyên nhân quan trọng.

Những yếu tố này có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, tạo thành rào cản trong việc nâng cao chất lượng dạy học đọc.

2.7. Nhận định chung về thực trạng

Từ kết quả khảo sát và phân tích, có thể nhận định rằng việc vận dụng học liệu số trong dạy học đọc cho học sinh lớp 3 đã được quan tâm nhưng chưa đạt hiệu quả như mong đợi. Học liệu số chủ yếu được sử dụng như một công cụ minh họa, chưa thực sự trở thành phương tiện hỗ trợ tổ chức hoạt động học tập theo định hướng phát triển năng lực.

Bên cạnh đó, sự thiếu hụt về học liệu số có tính hệ thống, cùng với những hạn chế về kỹ năng sử dụng công nghệ của giáo viên và điều kiện cơ sở vật chất đã ảnh hưởng đến việc triển khai trong thực tiễn.

Những vấn đề này đặt ra yêu cầu cần xây dựng một hệ thống học liệu số phù hợp, có tính khoa học và khả thi, nhằm hỗ trợ giáo viên đổi mới phương pháp dạy học, đồng thời nâng cao hiệu quả phát triển năng lực đọc cho học sinh.

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã chỉ ra rằng học liệu số có tiềm năng lớn trong việc hỗ trợ dạy học đọc cho học sinh lớp 3, góp phần nâng cao hứng thú và hiệu quả học tập. Tuy nhiên, việc vận dụng học liệu số hiện nay vẫn còn nhiều hạn chế, chủ yếu do thiếu hệ thống học liệu phù hợp và sự chưa đồng

bộ trong triển khai. Do đó, việc xây dựng và phát triển học liệu số trong dạy học đọc là một yêu cầu cấp thiết, không chỉ nhằm khắc phục những hạn chế hiện tại mà còn góp phần thực hiện hiệu quả mục tiêu đổi mới giáo dục theo định hướng phát triển năng lực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2018. *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT về Chương trình giáo dục phổ thông môn Ngữ Văn*. Hà Nội.
- Đỗ Xuân Thảo. 2021. *Dạy học đọc hiểu văn bản thông tin ở Tiểu học*. Tạp chí Giáo dục, số 925.
- Đỗ Ngọc Thống, Đỗ Xuân Thảo. 2018. *Dạy học phát triển năng lực Tiếng Việt ở Tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm.
- Lê Phương Nga, Nguyễn Trí, 1999. *Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học*. Hà Nội: NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Lê Phương Nga, 2015. *Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm.
- Nguyễn Xuân Thành, Nguyễn Hùng Chính. *Ứng dụng AI hỗ trợ dạy học các môn học theo Chương trình GDPT 2018 cấp Tiểu học*. NXB Đại học Huế.
- Trần Thị Hiền Lương. 2022. *Dạy học đọc hiểu trong môn Tiếng Việt và việc phát triển năng lực tự học, tự hoàn thiện cho học sinh tiểu học*. Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam.
- Võ Thị Bảy, Hà Thúy Hoài. 2025. *Xây dựng học liệu số trong dạy học môn Tiếng Việt nhằm phát triển năng lực nói và nghe cho học sinh lớp 3*. Kỷ yếu Hội thảo Quốc tế.